

I. V. D. E. E. L.

GENEESKUNDIGE SAAMENMENGSELS.

I. H O O F D D E E L.

Van de Poeders.

DEEZE gedaante laat alleen zulke stoffen toe, die bekwaam zyn om genoegzaam gedroogd te worden, zoo dat ze tot poeder kunnen gemaakt worden, zonder haare krachten te verliezen. Nogthans zyn 'er veele zelfstandigheden van deeze soorte, die niet in poeder kunnen genomen worden: want bittere, scherpe, stinkende droogeryen, zyn te lelyk: verzagtende en slymige kruiden en wortels zyn te dik: zuivere Gommen kleeven en worden taai in den mond; vaste loogzoutagtige Zouten smelten, als men ze aan de lucht bloot stelt; en vlotte Loogzouten vervliegen.

De gifte van Poeders is, in voorschriften, die op staande voet gereed gemaakt worden, gemeenelyk omtrent een half drachma: niet dikwyls gaat ze een heel drachma te boven; en is zelden minder dan een scrupel. Zelfstandigheden, die kragtige uitwerkingen voortbrengen, moeten aan deeze gedaante niet toevertrouwd worden, ten zy derzelver hoop grooter gemaakt worde door byvoegfels van minder werking: zodanigen, als in grooter giften moeten gegeven worden, zyn beter geschikt voor andere gedaanten.

Het gewoone voervogt om de ligter poe-

ders in te neemen, is eenig aangenaam dun vogt. De zwaarer poeders, byzonderlyk de bereidingen van metaalagtige lichaaamen vereischen een dikker voervogt, als fyroopen; want in de dunnen zouden zy ras zinken. Harsagtige zelfstandigheden worden insgelyks best met dikke vogten ingenomen: want in dunne kunnen ze tot klompen saamenloopen, die daarna niet gemakkelyk weder te ontbinden zyn.

Algemeene Regels om Poeders te maaken.

I.

Men moet wel zorgdraagen, dat 'er niets rot-agtig, verlagen, of onzuiver in de saamenmengfels van Poeders vermengd worde: de steelen en bedorven deelen der planten moeten 'er afgedaan [E.].

I I.

De drooge Speceryen moeten, geduurende dat ze tot poeder gemaakt worden, met eenige weinige droppelen van eenig bekwaam water besprengd worden [E.].

I I I.

III.

PULVIS ANTILYSSUS.

De vogtiger Speceryen kunnen met eene zeer zachte hitte gedroogd worden, eer ze aan den mortier worden overgegeeven. [E.].

Poeder tegen de beete van een dollen Hond.

L. E.

IV.

Gommen en andere zodanige zelfstandigheden, die moeilijk tot poeder te maaken zyn, moeten tegelyk met de drooger gestampt worden, op datze te saamen door het Zeef mogen gaan [E.].

Neem van

Afchkleurig aard-Leverkruid (a), twee oncen;

Zwarte Peper, een once.

Stamp het t'saamen tot een poeder.

V.

Men moet geen deel van 't mengfel afneemen tot gebruik, voor dat alles in den mortier gedaan en door het zeef gegaan is, en de verscheidene ziftingsen t'saamen vermengd zyn; want die deelen van een en 't zelfde onderwerp, die het eerst tot poeder worden, kunnen verschillen, althans in graad van uitwerkinge, van al het overige.

In onze voorgaande Apotheek, was de hoeveelheid der Peper gelyk aan die van het kruid: het welk, het Poeder veel te heet maakende, de bovenstaande vermindering noodzaakelyk deedt worden. De kragt, waar van dit geneesmiddel beroemd is, staat in den tytel uitgedrukt: de gifte is anderhalf drachma, om 's morgens op een nugteren maag en vastende in te neemen, in een half pint warme koeijemelk voor vier morgens te gelyk, zie bladz. 170, 171.

VI.

PULVIS ARI COMPOSITUS.

Poeders van Speceryen moeten maar in kleine hoeveelheid te gelyk bereid worden, en in glazen vaten, digt geslooten, bewaard worden [E.].

Saamengesteld Poeder van Kalfsvoet.
Lond.

Neem van

Wortel van Kalfsvoet, versck gedroogd, twee oncen;

Geele Water-liesch (b) wortels,

Pimpenel-Steenbreeken wortels (c), van elks een once;

Bereide Kreefts oogen,

Kaneel, van elks een half once;

Zout van Alfem, twee drachma's.

Stamp het alles tot een poeder, welk in een beslooten vat moet bewaard worden.

In de voorgaande Uitgaven der *Londensche Apotheek*, werdt een van de innengfels in dit saamenmengfel *Acorus vulgi*, of *vulgaris* genaamd; een naam, die door verscheiden Schry-

Wanneer Poeders lang bewaard worden, en niet zorgvuldig tegen de lucht gedekt, zal derzelver kragt grootendeels vervliegen, alhoewel de deelen, waarin dezelve bestaat, in andere omstandigheden niet vlug bevonden worden. Dus zal de wortel van Ipecacoanha, tot Poeder gemaakt, gelyk het COLLEGIE van *Wirtemberg* aanmerkt, als hy eenen geruimen tyd aan de lucht wordt bloot gesteld, zyne braaking verwekkende hoedanigheid verliezen; schoon deszelfs kragten zoo vast zyn, dat ze in haar geheel blyven, zelfs in uittreksels, die met gevoeglyke scheivogten gemaakt zyn.

(a) *Lichen cinereus terrestris*. (b) *Gladioli lutei radix*. (c) *Pimpinella saxifraga radix*.

Schryvers zoo wel aan *Calamus aromaticus*, of Kalmus, als aan de *Gladiolus luteus*, of de gemeene geele Water-liefch werdt toegeschreeven. In deeze onzekerheid namen de Mengers gemeenelyk het eerste. Maar dewyl dit Geneesmiddel het eerst door een Hoogduitsch Geneesheer is uitgedacht, te weeten *Birkmann*, en dewyl in sommige der Hoogduitsche Apotheken, de *Acorus vulgaris* verklaard wordt, de Water-liefch te zyn; zoo heeft het COLLEGIE van Londen nu liever, in overeenkomst met het oorspronkelyke voorschrift, dan uit eene verbeelding der kragten van de Water-liefch (welken, als de wortel gedroogd en tot poeder gemaakt is, klaarblykelyk zeer gering zyn) deezen laatsten willen verkiezen, en met eenen naam uitgedrukt, die denzelven veel klaarder van den anderen onderscheidt. De waarfchouwing, om het Poeder in een beslooten vat te bewaaren, is zeer noodzaakelyk; want als het aan de lucht bloot gesteld wordt, zal het loogzoutagtig zout, dat vogtigheid uit dezelve aantrekt, tot eenen vloeibaaren staat loopen. Daar zyn gemeenelyk twee loogzoutagtige zouten voorgeschreeven geweest; maar dewyl dezelve alleen in naam van elkanderen verschillen, zie bladz. 443. daarom is een van de beiden hier billyk agtergelaaten, en het ander naar evenredigheid vermeerderd. Mogelyk hadden de Kreeftsoogen ook wel mogen wechgelaaten zyn, ten zy men bedoele den hoop van 't geneesmiddel door dezelve te vergrooten (eene bedoeling, in dit saamenmengfel, niet zeer noodzaakelyk); want zy schynen geene geneeskragten te hebben, welken de Loogzouten niet in grooter trap bezitten.

Overeenkomstig met de bovenstaande Aanmerkinge heeft het COLLEGIE van *Edinburgh*, in de voorgaande Uitgave van dit Boek, by de laatste overziening van hunne Apotheek, de Kreeftsoogen uitgelaaten, en vervolgt de voorgaande praktyk van Kalmus voor de *Acorus vulgaris* te gebruiken. Insgelyks hebben zy de Kaneel (d), voor de witte Kaneel (e) verwisseld; en het Loogzout voor een onzydig, dat beter geschikt is voor de gedaante van

Poeder. Hun tegenwoordig Voorschrift is, als volgt:

Neem van

Wortels van Kalfsvoet, nieuwelyks gedroogd, twee oncen;

Kalmus,

Pimpenel-Steenbreeken wortels, van elks een once;

Witte Kaneel, zes drachma's;

Gevitrioleerden Wynsteen, twee drachma's

Meng en maak het tot een Poeder.

Het saamengesteld Poeder van Kalfsvoet was oorspronkelyk ingericht tot een Maagmiddel: en in zwakheden en verslappingsen van de maag, verzeld met overlast van lymige vogren, is het buiten twyfel een zeer nuttig Geneesmiddel. Ook heeft het dikwerf goede uitwerkingen gedaan in gevallen van zinkingen; waar van ik eenige voorbeelden weet: de gifte kan zyn van een scrupel tot een drachma, twee of driemaal daags, in eenig gevoeglyk vogt. Het moet zoo versche gebruikt worden als mogelyk is, want deszelfs kragt lydt veel in 't bewaaren: de wortel van Kalfsvoet, deszelfs voornaamste innengfel, verliest inzonderheid schielik zyne prinkende eigenschap, waarin deszelfs voornaamste kragt bestaat.

PULVIS E BOLO COMPOSITUS sine OPIO.

Samengesteld Poeder van Bolus zonder Heulsap.
Lond.

Neem van

Armenische Bolus, of Fransche Bolus, een half pond;

Kaneel, vier oncen;

Zevenblad wortel (f),

Arabische Gom, van elks drie oncen;

Lange Peper, een half once.

Maak deeze innengfels tot poeder.

PUL-

(d) *Cinnamomum*. (e) *Canella alba*. (f) *Tormentilla radix*.

PULVIS e BOLO COMPOSITUS cum
OPIO.

*Saamengefelde Poeder van Bolus met
Heulfap.
Lond.*

Neem van gekleinsd Heulfap, drie drachma's.

Droog het een weinig, zoo dat het gemakkelyk tot poeder kan gemaakt worden; en doet het by de voorgaande foorten; op dat ze alle te faamen tot een Poeder mogen gestampt worden.

Dit Poeder met Opium is eene fraaije verbetering der foorten van *Fracaftorius* Konferf, gemeenelyk *Diafcordium* genaamd; bestaande alleenlyk uit zodanige innengfels van dat faamenmengfel, die best geschikt zyn tot het oogmerk, waar toe het thans voorgeschreeven wordt. Vyfenveertig greinen van het Poeder bevatten een grein Opium.

Het Poeder wordt geordonneerd in de Winkels gehouden te worden, zonder Heulfap, voor gevallen, waarin de hulp van die drogerij niet noodig is. Het is een verwarmend lymig faamentrekkend; en wordt in vlooden, of andere ongesteldheden, waar in Geneesmiddelen van deezen rang te pas koomen, ingegeven in giften van een scrupel of een half drachma.

PULVIS e CERUSSA COMPOSITUS.

*Saamengefeld Poeder van Ceruis.
Lond.*

Neem van

Ceruis, vyf oncen;
Sarcocolla, anderhalf once;
Tragacanth Gom, een half once.

Stamp het te faamen tot een Poeder.

Dit Poeder is de *Trochisci albi* van *Razi*, tot deszelfs oorsprongkelyke eenvoudigheid wedergebragt met opzigt tot de innengfels, en zonder de noodelooze moeite van het tot

koekjes te maaken. Het wordt tot nitwendige oogmerken gebruikt, als in Oogwartertjes, wasschingen, en inwerpfels, om scherpe vogten tegen te staan, en in ontfteekingen.

PULVIS e CHELIS CANCRORUM
COMPOSITUS.

*Saamengefeld Poeder van Kreefts-Schaalen.
Lond.*

Neem van

Bereide toppen van Kreeftschaalen, een pond;
Bereide Paerlen,
Bereid rood Koraal, van elks drie oncen.

Meng het t'faamen.

Edinb.

Neem van

Bereid rood Koraal, een once;
Bereide zwarte punten van Kreeftschaalen, twee oncen.

Meng het te faamen.

DEEZE Poeders hebben verscheiden van hunne innengfels verlooren, zonder eenige benadeeling van derzelver kragten; en mogelyk zoudenze nog verdere vermindering kunnen lyden; want zoo wel de Kreeftsoogen, als de klaauwen zyn op hun zelven ten minste zoo kragtig, als eenig faamenmengfel van dezelven met paerlen en koraal. In sommigen van onze Gasthuizen is het volgende faamenmengfel in derzelver plaats gesteld.

PULVIS TESTACEUS COMPOSITUS.

Aardagtig saamengefeld Poeder.

Neem van

Bereide Oesterfchelpen, een pond;
Wit Kryt, een half pond.

Meng het te faamen.

Cccc 2

Dit

Dit goedkoop opflorpemde Poeder is ten minsten even zoo kragtig, als een Geneesmiddel met de kostelyker en saamengestellde Poeders van Kreeftsklaauwen en Bezoar der Winkels. Deeze soorten van bereidingen worden van een half scrupel tot een half drachma ingegeven, om zuurheden in de eerste wegen op te florpen of te verdryven; het welk de eenige goede uitwerking schynt te wezen, die men van deeze eenvoudige aarden, tegen het zuur, met reden kan verwagten. Wanneer zy geen zuur ontmoeten, om dezelve te ontbinden, belooven ze meer kwaad, dan goed, te zullen doen (zie bladz. 60.) Zy zyn dikwyls ingegeven geweest in koortsen, onder den naam van uitdryvende, of zweertverwekkende middelen, uit onderstelling dat deeze ziekten uit een verborgen zuur ontstonden; en alhoewel deeze Theorie nu verbannen is, zoo blyft de praktyk, die 'er op gebouwd is, toch grootendeels nog duuren. Doch het is 'er zoo verre van daan, dat deeze opflorpemde middelen in deeze gevallen zouden dienstig zyn, dat zelfstandigheden van eene regtdraads strydige hoedanigheid, te weeten zagte zuuragtige vogten, in 't algemeen de best slaagende geneesmiddelen zyn, in alle gevallen, daar de levenskragt niet al te zeer verzwakt is; en zoo dit plaats heeft, kunnen de smaakelooze en werkelooze Aarden niets toebrengen, om dezelve te ondersteunen of op te wekken.

Het kan hier niet ongepast zyn, eene hoedanigheid in aanmerking te neemen, die men tot hier toe weinig van deeze soorten van zelfstandigheden verwacht heeft; te weeten die van sterk verrotting te bevorderen. Vleesch, met een klein gedeelte kryt vermengd, en aan eene warmte, aan die van 't menschelyk lichaam, gelyk bloot gesteld, bederft niet alleen schieliker, dan zonder dat byvoegfel, maar ook in een veel grooter trap, ontbindende in weinige dagen tot een volkomen slym. Deeze hoedanigheid der opflorpemde Poeders (voor welke ontdekking, gelyk ook verscheide andere merkwaardige proeven omtrent dit onderwerp genomen, het Gemeen dank verschuldigd is aan den schrander Dr. Pringle) schynt derzelver gebruik in al-

le die soorten van koortsen te verbieden, waar de dierlyke sappen reeds al te veel tot eenen staat van bedervinge geschikt zyn. Wy hebben boven aangemerkt, dat zy, in deeze gevallen, hoewel zeer dikwyls gebeezigd, op zyn best ondienstig zyn; en mogelyk zouden derzelver kwaade uitwerkingen meer gezien worden, indien de menigte van zuuren, in scherpe ziekten gewoonelyk ingegeven, dezelve niet beletteden.

PULVIS BEZOARDICUS.

Poeder van Bezoar.
Lond.

Neem van

Saamengesteld Poeder van Kreeftsklaauwen,
een pond;

Bereiden Oosterfchen Bezoar, een once.

Meng het te saamen.

BEZOAR is tot hier toe een inmengfel geweest in het voorgaande saamenmengfel, welk dan Gascoignes Poeder genaamd werdt; alhoewel het byvoegfel, dat dit Artikel hoog van prys maakte, niets toebragt tot de kragt van 't Geneesmiddel. Daarom heeft het COLLEGIE van *Londen* zeer wyslyk een opflorpend poeder, zonder dit kostelyk Artikel, voorgeschreeven; en een ander saamengesteld, dat door zynen naam onderscheiden is, tot gebruik van die geenen, die 'er eenige byzondere kragten van verwagten. Het COLLEGIE van *Edinburgh* heeft deeze onnoodige droogery geheel en al uitgeschrapt, en neemt ze niet anders in aanmerking in zyne Apotheek, dan om ze eene plaats te geeven in de lyft der enkele Geneesmiddelen.

PULVIS CONTRAYERVÆ COMPOSITUS.

Saamengesteld Poeder van Contrayerva.
Lond.

Neem van

Saamengesteld Poeder van Kreeftsklaauwen,
anderhalf pond;

Con-

Contrayerva wortel, vyf oncen.

*Poeder voor de vallende Ziekte.
Edinb.*

Maak het tot een Poeder.

Edinb.

Neem van

Contrayerva wortel, zes drachma's;
Virginifchen Slangenwortel, twee drachma's;
Engelfche Saffraan, een drachma;
Saamengefteld Poeder van Kreeftsklaauwen,
twee oncen.

Maak het tot een Poeder.

DEEZE Poeders werden voor deezen voorgelchreeven, om met water tot balletjes gemaakt te worden, (en dan werdenze LAPIS CONTRAYERVA genaamd); een laftige bezigheid, die nu als onnoodig afgefchaft is, want men moest de balletjes wederom tot Poeder maaken, eer men ze kon gebruiken. Ook bragt deeze gedaante niets toe, gelyk men zich verbeeldde, om ze beter te kunnen bewaaren; want men kan bezwaarlyk onderftellen, dat het Poeder meer zal verliezen, door het zelve in een digt geflooten glazen vat eenigen redelyk langen tyd te bewaaren, dan de balletjes zullen doen, door de bevochtiging met water, en de uitdrooging in de lucht, eerze bekwaam zyn, om ter bewaaring genomen te worden. Deeze Geneesmiddelen hebben een veel beter aanspraak op den tytel van een uitdryvend en zweetverwekkend middel, dan de twee voorgaande faamenmengfels. Want de Contrayerva, de Slangenwortel, en de saffraan, op zich zelve, zyn zodanig, en zeer dienftig in flauwe koortfen, als de levenskracht zwak is, en eene zweeting moet bevorderd worden. En mogelyk zyn de Kreeftsklaauwen Poeders van geenen anderen dienft, dan dat ze deeze kragtige innengfels verdeelen, en dezelve draaglyk maaken voor de maag.

PULVIS ad EPILEPTICOS de GUT-
TETA dictus.

Neem van

Wilden Valeriaan wortel,
Peonie wortel, van elks even veel.

Maak het tot een Poeder.

DIT Poeder heeft eene groote vermindering van zyne innengfels ondergaan, tot deszelis voordeel, als een Geneesmiddel; dewyl de verworpen Artikels of niets te beduiden hadden, of op zyn best veel flegter waren, dan die behouden zyn, en gevolglyk den hoop van 't faamenmengfel vergrooteden, zonder deszels kragt naar evenredigheid te vermeerderen. Mogelyk zyn de Peonie wortels om dezelfde reden ook niet ten eenemaal onberispelyk. Ondertuffchen mag het Poeder, zoo als het nu verbeeterd is, wel aangemerkt worden, als eene Artfeyn van eenige aangelegenheid tot de oogmerken, die in den tytel staan uitgedrukt, veel beter zynde dan die, tot dergelyke oogmerken, in andere Apotheeken voorkoomen. De gifte is van tien greinen tot een half drachma, voor kinderen; en van een half drachma tot twee drachma's voor volwasfenen. De opflorpande Poeders, in deeze foorten van faamenmengfels gemeenelyk voorgelchreeven, zyn hier voorzigtiger overgellagen, dewyl dezelve gemaklyk op ftande voet kunnen gereed gemaakt worden, wanneer byzondere gevallen dezelve vereifchen. Voor Kinderen zyn deeze byvoegfels dikwyls noodig, dewyl de zuuren in de eerfte wegen grootelyks deel hebben, in de meeften van derzelver ziekten: maar in Volwasfenen koomen zy zelden te pas.

PULVIS e MYRRHA COMPOSITUS.

*Saamengefteld Poeder van Myrrhe.
Lond.*

Neem van

Wynruit bladeren, gedroogd,
Dictamnus van Creta,
Myrrhe, van elks anderhalf once;

Cccc 3.

Am.

Asa foetida,
Sagapenum,
Ruslietich Bevergyl,
Opopanax, van elks een once.

Stamp het t'saamen tot een Poeder.

Dit is eene verbeetering van de *Trochisci Myrrha*; een saamenmengfel, dat door *Razi* tegen verstoptheden van de Baarmoeder is uitgedacht. Het kan in een gevoeglyk voervogt, of tot brokjes gemaakt, worden ingenoomen, van een scrupel tot een drachma, of meer, twee of driemaal daags.

PULVIS ad PARTUM.

Verlos-Poeder.
Edinb.

Neem van
Boraks, een half once;
Bevergyl,
Saffraan, van elks anderhalf drachma;
Kaneel-Olie, agt droppels;
Olie van Barnsteen, zes droppels.

Stamp alle de foorten te saamen tot een Poeder, doet de Oliën daar by, en meng alles wel te saamen.

Dit Geneesmiddel is lange in achtinge gehouden geweest, tot de oogmerken, in deszelfs tytel uitgedrukt: nochtans is deszelfs wezendlyke kragt, en hoe veel deel elk der inmengfels daarin heeft, niet genoeg bepaald: de *Borax*, schoon by sommigen gehouden, van weinig belang te zyn, brengt mogelyk het minste niet toe tot deszelfs vermogen. De gifte is van een scrupel tot een drachma, of zoo veel als men gevoeglyk in eens op de punt van een mes kan neemen. Het moet in een zeer dicht geslooten vat gehouden worden, of anders zal het ras een groot gedeelte van zyne kragtigste deelen verliezen.

(g) *Cremor tartari.*

PULVIS e SCHAMMONIO COMPOSITUS.

Saamengefeld Poeder van Scammonie.

Neem van
Schammonie, vier oncen;
 Bereiden tot kalk gebranden *Hartshoorn,* drie oncen.

Vryf het vlytig t'saamen tot een Poeder.

HIER wordt de *Schammonie* door de aardagtige kalk verdeeld, en dus wat ontbindbaarer en min kleeveryg gemaakt; hier door wordt derzelver purgerende hoedanigheid bevorderd, terwyl ze te gelyk minder krimpung veroorzaakt. De gifte van het saamenmengfel is van vyftien greinen tot een half drachma.

Dit Poeder is gemeenelyk bereid geweest met zweetverwekkend *Spiesglas* en krydstallen van *Wynsteen* (in plaatse van den gebranden *Hartshoorn*, boven voorgeschreeven) en van zynen eersten Uitgever *PULVIS CORNACHINI* genaamd, het welk in de *Edinburgsche Apotheek* dus wordt voorgeschreeven.

Neem van
 Zweetverwekkende *Antimonie,*
 Room van *Wynsteen* (g),
Scammonie, van elks even veel.

Maak het tot een Poeder.

Dit kan tot de hoeveelheid van een drachma of meer worden ingegeeven. In andere Voorschriften, bedragen de *Wynsteen* en de kalk van *Antimonie* ten naasten by dezelfde evenredigheid met de *Schammonie*, als de gekalcineerde *Hartshoorn* in het voorgaande Voorschrift. Het is derhalve waarschynelyk, dat geen van beide deeze inmengfels iets meer doen, dan het weeffel der *Schammonie* te verdeelen; alhoewel *Cornachini* voorstelt, dat 'er verscheidene merkwaardige voordeelen uit eenige ontsluitende hoedanigheid in den *Wynsteen*

steen te wagten zyn, waar door de vaten zullen geopend worden, en de schadelijke vogten toebereid om uitgedreeven te worden; en van de bereidinge van Antimonie, hoewel ze geene zichtbaare werking heeft, verwagt hy een gedeelte van dezelve goede uitkomst, die fomtyds met de wranger bereidingen van dat mineraal verzeld gaan.

PULVIS e SENA COMPOSITUS.

Saamengesteld Poeder van Zenebladeren.
Lond.

Neem van

Krystallen van Wynsteen,
Zenebladeren, van elks twee oncen;
Schammonie, een half once;
Nagelen,
Kaneel,
Gember, van elks twee drachma's.

Maak de Schammonie op zich zelve tot Poeder; en alle de andere inmengfels te saamen; meng het dan.

PULVIS DIASENNÆ.

Edinb.

Neem van

Cremor tartari,
Zenebladeren, van elks twee oncen;
Schammonie,
Gember, van elks een half once.

Maak het tot een Poeder.

DEEZE Poeders worden als buikzuiverende middelen ingegeven, in de gifte van twee scrupels of een drachma. De Speceryen worden er by gedaan, niet alleen om het Geneesmiddel te verdeelen, maar ook om het te verwarmen, en het gemakkelyker in de maag te doen zitten. De Schammonie wordt gebruikt om de Zenebladeren aan te zetten; om dat de veelheid van het laatste, die tot eene gifte noodig is, als het door geen kragtiger middel ondersteund wordt, al te grooten hoop zoude

maaken, om in deeze gedaante gevöcglyk ingenomen te worden.

PULVIS STERNUTATORIUS.

Nies Poeder.

Lond.

Neem van

Mansooren (i),
Marjolyne,
Syrische Mastik (i) bladeren, gedroogd.
Lavendel bloemen gedroogd, van elk even veel gewigt.

Stamp het t'saamen tot een Poeder.

PULVIS CEPHALICUS.

Hoofd Poeder.

Edinb.

Neem van

Afarum,
Marjolyne, van de bladeren van elks even veel.

Stamp het t'saamen tot een Poeder.

DE tytels deezer Poeders drukken derzelver oogmerken genoegzaam uit. Zy zyn zowel aangenaame als kragtige Niesmiddelen, en beeter dan de meesten van die, welke gemeenelyk onder den naam van snuifkruid verkogt worden.

PULVIS STYPTICUS.

Saamentrekkend Poeder.

Edinb.

Neem van

Aluin, een half once;
Draakenbloed, twee drachma's.

Maak het tot een Poeder.

Dit Poeder is lange in achtinge geweest, als een saamentrekkend middel, onder den ty-

(b) *Asari radix.* (i) *Marum syriacum.*

tel van **PULVIS STYPTICUS HELVETH.** Het is buiten twyfel een zeer kragtig Geneesmiddel; hoewel het Draakenbloed weinig deel in deszelfs uitwerkingen schynt te hebben. Sommigen ordonneeren de innengfels vooraf te saamen te smelten, eer men ze tot Poeder maakt: doch deeze omstandigheid schynt niet noodzaakelyk te wezen.

PULVIS e SUCCINO COMPOSITUS.

Saamengefeld Poeder van Barnsteen.
Lond.

Neem van
Bereiden Barnsteen,
Arabische Gom, van elks tien drachma's;
Sap van Cistus wortel (b),
Balauftinen (i),
Japan Aarde, van elks vyf drachma's;
Olibanum, een half once;
Gekleinsd Heulsap, een drachma.

Stamp het te saamen tot een Poeder.

Dit Poeder is uit de onberispelykste innengfels van de **TROCHISCI e CARABE** onzer eigene voorgaande *Apotheek* t'saamen gesteld. De overgeflagene Artikels, die al zoo veel zyn, als de nu behoudene, waren klaarblykelyk ongerymd of overtollig; en het maaken van het zelve tot Koekjes, een onnoodige moeite. Het Geneesmiddel kan nu, zoo als het thans verbeterd is, aangemerkt worden als een nuttig, en redelyk aangenaam saamentrekkend middel; alhoewel het innengfel, waar van het zynen naam ontleent, mogelyk weinig tot deszelfs kragt toebrengt. Twee scrupels van het saamenmengfel bevatten een grein Opium.

PULVIS e TRAGACANTHA COMPOSITUS.

Saamengefeld Poeder van Tragakanth-Gom.
Lond.

(b) *Succus hypocistidis.* (i) *Balaustia florum.* (k) *Stranguria.*

Neem van
Tragakanth-Gom,
Arabische Gom,
Althea wortel, van elks anderhalf once;
Styffel;
Zoethout, van elks een half once;
Tweemaal gerafineerde suiker, drie oncen.

Vryf het tot een Poeder.

PULVIS DIATRAGACANTHI.

Edinb.

Neem van
Tragacanth-Gom, anderhalf once;
Althea wortel,
Zoethout,
Styffel, van elks een half once.

Stamp het t'saamen tot een Poeder.

BEIDE deeze Poeders zyn zagte en verzagende middelen; en hierom zyn ze dienstig in uitdroogende koortsen, prikkelende hoesten, de koude pis (k), sommige soorten van Buikloopen, en andere Ziekten, die uit eenen al te dunnen scherpagtigen staat der vogten, of van eene afbytinge van 't slym der darmen voortkoomen: zy verzagten de eersten en geeven eene meerdere dikte aan dezelve; en zy beïchermen de laatsten tegen het verbyten of ontvellen door de scherpte der vogten. Alle de innengfels strooken wel met dat oogmerk; nogthans is de Althea wortel wat te groot van omflag voor deeze gedaante, en maakt het saamenmengfel ook aan duf worden, in 't bewaaren, onderhevig; een ongemak, waaraan de koude zaaden, voorheen in deeze Poeders gebeezigd, byzonderlyk onderworpen waren.

De gifte is van een half drachma tot twee of drie drachma's, het welk dikwyls mag herhaald worden.

HIERA PICRA.

Lond.

*Lond.**Poeder van Speceryen.
Edinb.*

Neem van

De Gom, die uit Socotorynsche Aloë getrokken is, een pond;
Witte Kaneel, drie oncen.

Stamp elk byzonder tot poeder, en meng het dan t'saamen.

*Pulvis HIERA. PICRA dictus.**Edinb.*

Neem van

Socotorynsche Aloë, vier oncen;
Virginischen Slangenwortel,
Gember, van elks een half once;

Meng en stamp het tot een Poeder.

DEEZE Saamenmengfels werden oorspronkelijk voorgeschreeven, om tot een slijkmiddel, of Conserf (1) te maaken: maar by ons zynze zelden in die gedaante gebruikt geweest, en niet dikwyls in deeze van een Poeder, wegens derzelver groote walglykheid. Zy worden voornaamelyk gebruikt als de grondslag van een Aftreksel, dat *Tinctura sacra* genaamd wordt. Zie bladz. 305.

SPECIES AROMATICÆ.

*Soorten van Speceryen.
Lond.*

Neem van

Kaneel, twee oncen;
Zaad van kleine Cardamom, in de schillen,
Gember,
Lange Peper, van elks een once.

Stamp het t'saamen tot een Poeder.

PULVIS DIAROMATON.

(1) *Electuarium.*
IV. DEEL.

Neem van

Nootmuschaaten,
Zaad van kleine Cardamom,
Gember, van elks evenveel,

Stamp het t'saamen tot een Poeder.

BEIDE deeze saamenmengfels zyn aangename, heete, speceryagtige Geneesmiddelen; en als zodanigen mogen ze met voordeel by koude, slymige gestellen, en vervallen gesteldheden worden ingenomen, om de maag te verwarmen, de spysverteering te bevorderen, en de spanning der ingewanden te versterken. De gifte is van tien greinen tot een scrupel en meer. Het eerste is verre het heetste.

SPECIES e SCORDIO sine OPIO.

*Soorten van Scordium zonder Heulsap.
Lond.*

Neem van

Bolus Armena, of Fransche Bolus, vier oncen;
Scordium, twee oncen;
Kaneel, anderhalf once;
Gekleinsde Storax,
Tormenit wortel;
Bistort wortel,
Gentiaan,
Dictamnus van Creta,
Gekleinsd Galbanum,
Arabische Gom,
Roode Roozen, van elks een once;
Lange Peper,
Gember, van elks een half once.

Maak het tot een Poeder.

SPECIES e SCORDIO cum OPIO.

Soort

Dddd

Soorten van Scordium met Heulsap.
Lond.

Neem van
Gekleinsd Heulsap, drie drachma's.

Droog het een weinig, op dat het gemakke-
lyk tot poeder gemaakt worde; en doet
het, onder het stampen, by de voorgaan-
de soorten, op dat ze alle te saamen tot
een Poeder mogen gebragt worden.

Dit is de soorte van *Fracastorius* Con-
serf, of *Diafscordium*, welk tot hier toe, al-
leen als een slijkmiddel, in de Winkels ge-
houden is, maar is nu wyslyk ook in de
gedaante van een Poeder voorgeschreven,
zoo wel met, als zonder, het Heulsap: als
het tot een Conserf gemaakt wordt, verliest
het Geneesmiddel, in 't bewaaren, van zyne
saamentrekkende hoedanigheid, waar in
een groot deel van zyne kragt bestaat. De-
wyl dit saamenmengsel, in de gemeene prak-
tyk, als een Geneesmiddel van groot belang
is aangemerkt, en deszelfs uitwerkingen door
langduurige ondervinding bepaald zyn; zoo
heeft het COLLEGIE geene andere verande-
ring in deszelfs innengfels gemaakt, dan
door de Roozen zelve in de plaatse van
suiker van Roozen te stellen, het zuuring
zaad, dat zekerlyk niets te beduiden heeft,
agter te laten, en de Lemnische Aarde,
welke by ons naauwlyks ooit echt te kry-
gen is, door eene gevoeglyke vermeerdering
van de Bolus te vergoeden. Nogthans heb-
ben zy 'er eene fraaije verbeetering van ge-
geeven in de *Pulvis e bolo. cum & sine opio*:
daar in zyn het scordium, de storax, Gen-
tiaan, Dictamnus, Gember en Galbanum,
als zynde of van geen belang, of strydig
met het oogmerk, verworpen; terwyl eene
vermeerdering van den Tormetilwortel het
verlies van de Roozen en Bistort rykelyk
vergoedt. De hoeveelheid van 't Heulsap is
in beiden evenveel; te weeten, een grein in
vyfvenveertig van het Saamenmengsel.

(m) *Chamaedryos folia.* (n) *Chamaepityos folia.*

PULVIS TESTACEUS CERATUS.

Aardagtig Poeder met Wasch.
Edinb.

Smelt eenig Wasch van Beyen over een zagt
vuur; en roer zorgvuldig, by weinigjes
teffens, in het zelve zoo veel van het
saamengestelde Poeder van Kreeftsklaau-
wen, als het Wasch wil opneemen.

DEEZE bereiding met Oesterschulpen, in
plaatse van het Poeder van Kreeftsklaauwen
gemaakt, is sedert eenigen tyd in de Edin-
burgsche Ziekenkamer in gebruik geweest,
en is van daar nu overgenomen in de Apo-
theek van 't COLLEGIE. Het wordt tot de
hoeveelheid van een drachma, tweemaal daags,
ingegeeven, in Buikloopen en Roodelopen,
wanneer de ingewanden onderworpen zyn
door scherpe vogten verbeeten te worden,
en in onmaatige ontlastingen van de Baar-
moeder. Deszelfs kragt schynt geheel en al
van het Wasch af te hangen; terwyl het
aardagtig Poeder nergens anders toe dient,
dan om dat saamenstremfel te verdeelen en
met de dierlyke vogten mengbaar te maaken.

PULVIS ARTHRITICUS AMARUS.

Bitter Poeder voor de Zicht.
Paris.

Neem van
Gentiaan wortel,
Rond Geboortekruid wortel,
Rhaponticum wortel,
Germander bladeren (m),
Veld-Cipres bladeren (n),
Toppen van kleine Centaurie, van elks
evenveel.

Maak het tot een Poeder.

By de oude Grieksche Geneesheeren wa-
ren saamenmengfels van deeze soorte in ge-
bruik, en maakten een groot gedeelte in hun-
ne

ne praktyk, in Jicht en gewrigt pynen, uit. Maar gelyk zy aan dezelve grooten lof gaven in koude en slymige gestellen, zoo veroordeelden zy dezelve zeer gepast, als ten uiterste schadelyk, in heete en galagtige. Naderhand geraakten deeze Geneesmiddelen in verachting, waarschynelyk wegens de kwaade gevolgen, die uit hun onverschillig gebruik ontstonden, tot dat de Grieksche Boeken in de Westelyke Deelen van Europa werden ingevoerd, wanneer zy door sommigen van de vroegste Geneeskundige Schryvers werden overgeschreeven, en in eenige achting gebragt in *Italien*, *Duitschland*, *Zwitserland*, enz. Een voorschrift, van 't bovenstaande alleen in 't agterlaaten van den Rhaponticum Wortel verichillende, werdt voor eenige Jaaren van daar overgebragt, als een huismiddel, door een persoon van hoo-gen rang, die veel baat by 't zelve gevonden hebbende in eene erfelyke Jicht, het liet drukken, en aan elk, die het begeerde, afdruksels overgeeven. (Zie de Geneeskundige Waarneemingen en Onderzoekingen, nitgegeeven door een Genootschap van Geneesheeren te Londen, I. Stuk. bladz. 126.)

De onderrechten, om dit Geneesmiddel te gebruiken, komen op het volgende uit.

„Neem iederen morgen een drachma van het Poeder nuchteren in, in een kopje met eenig aangenaam vogt, vastende nog anderhalf uur daarna. Vervolg dit drie maanden zonder af te laten; verminder de gifte dan tot drie vierde van een drachma voor nog drie maanden; dan tot een half drachma voor nog zes maanden. Na het eerste jaar zal het genoeg zyn, om elken anderen dag een half drachma te gebruiken. Dewyl dit Geneesmiddel ongevoelig werkt, zal men mogelyk twee jaaren inneemen zonder groote baat daar by te vinden. In zinkingen die alleen toevallig zyn, zullen eenige weinige giften van een drachma het wel doen; maar in hebbelyke zinkingen, en zulken, die van langen duur zyn, moet het even eens als voor de Jicht gebruikt worden; het Geneesmiddel vereischt geduld, dewyl het, in beide gevallen, maar langzaam werkt.”

Dr. *Clephane* merkt aan, (in het geleerde en

oordeelkundige Geschrift, waar toe hier boven verwezen is), dat deeze Artseny waarschynelyk goed zal doen in veele gevallen, want in veele gevallen is 'er reden om te gelooven, dat het zeer gepast zal zyn; maar dat een onverschillig gebruik, zonder onderscheid te maaken, waarschynelyk wederom het zelfde doen zal, dat een soortgelyk misbruik voorheen gedaan heeft, te weten, eene goede Artseny in verachting te brengen.

PULVIS CATHARTICUS SALINUS.

Zoutagtig Buikzuiverend Poeder.

Neem van

Gevitrioleerden Wynsteen,
Krytallen van Wynsteen, van elks een drachma;
Sal prunel, of gezuiverde Salpeter, een scrupel.

Maak het tot een Poeder.

Dit is een nuttig buikzuiverend middel in ontfteekingagtige Ziekten, en eenen lymrigen onzuiveren staat der sappen. De hoeveelheid, boven voorgeschreeven, is voor eene gifte geschikt, welke met overvloedige afspoelinge moet verzeld gaan.

PULVIS CARMINATIVUS:

Windbreekend Poeder.

Neem van

Anyszaad,
Zoete Fenkelzaad, van elks twee scrupels;
Gember, een scrupel;
Nootmusschaaten, een half scrupel;
Fyne suiker, een half drachma.

Maak ze tot een Poeder voor vier giften:

Dit Poeder wordt gebruikt om winderigheden te verdryven, die uit gebrek van spysverteering, byzonderlyk die, waar aan mildzieke en moederzieke Menschen onderhevig zyn, ontstaan. Ook wordt het nuttig inge-

Dddd 2

geeven aan jonge kinderen voor krimpelingen, het zy in derzelver voedsel, of anderszins.

PULVIS DIURETICUS.

Pisdryvend Poeder.

Neem van
Salprunel, tien greinen;
Zout van Barnsteen, vier greinen;
Olie van Terpentyn, drie droppels;
Fyne Suiker, een scrupel.

Laat de Olie op de Suiker druipen, doet 'er dan de Zouten by, en vryf alles te saamen.

Dit Poeder is een zeer kragtig pisdryvend middel, en kan met voordeel worden ingegeven in gevallen, waarin de hulp van zodanige sterke geneesmiddelen vereischt wordt. De Zouten verzagten de verhittende hoedanigheid der Olie een weinig, en verkoelen en verlappen tegelyk de piswegen.

PULVIS ROBORANS.

Versterkend Poeder.

Neem van
Uittreksel van Peruviaanschen Balf, twaalf greinen;
Zout van staal, twee greinen;
Olie van Kancel, een droppeel;
Fyne Suiker, een half drachma.

De Olie met de Suiker gemengd hebbende, doet 'er de andere innengfels by, en vryf alles wel te saamen, voor twee giften.

Dit Geneesmiddel heeft een veel beter recht op de benaaming van een versterkend middel, dan die men gemeenelyk onder dien naam in de Apotheekboeken ontmoet. In flappe gestellen, zwakheden van het zenuwgestel, de zwakheden van beide kunnen, heeft het doorgaands goede uitwerkingen.

PULVIS AD STRUMAS.

Poeder tegen het Konings zeer.

Neem van.

Gebrande spons, een scrupel;

Salpeter,

Koraal,

Beste suiker, van elks een half scrupel.

Maak het tot een Poeder.

Dit Poeder wordt aangepreezen in knoestagtige kwaalen en verstoptheden der klieren: het wordt onderfeld de kleine vaten te openen en aftevaagen, en de beledigende stoffe door de pis wech te neemen. Dr. Mead onderrecht ons, in zyne *Monita medica*, dat hy deszelfs goede uitwerkingen menigmaal onderhouden heeft: hy was gewoon de hoeveelheid, boven voorgeschreeven, tweemaal daags in te geeven, met drie of vier glazen van het minder saamengefeld kalkwater by elke gifte: als de Lyder veel vermagerd was, werd het kalkwater met omtrent eene gelyke hoeveelheid melk vermengd.

PULVIS TEMPERANS.

Neem van

Gevitrioleerden Wynsteen,

Gezuiverde Salpeter, van elks drie drachma's;

Vermiljoen, fyn gevreeven, twee scrupels.

Maak het tot een fyn Poeder.

DEEZE foorten van Poeders zyn in veel gebruik by de buitenlandsche Geneesheeren in alle ziekten, die met onmaatige hitte of sterke drift der vogten verzeld gaan. Zy worden ook wel, byzonderlyk als 'er opflorpemde dingen bygevoegd worden, *Pulveres precipitates* en *antispasmodici* genaamd. Zy worden by gifte van maar weinige greinen teffens ingegeeven, maar by korte tusschenpoozen herhaald.

PULVIS VERMIFUGUS.

Poeder om de wurmen te verdryven.

1.

Schammonie,
Calomel, van elks een drachma.

Neem van
Rynvaaren bloemen (o),
Wurmzaad (p), van elks drie drachma's; Meng en maak het tot Poeder.
Zout van Staal, een drachma.

Maak het tot Poeder.

2.

Neem van
Tin tot fyn Poeder gemaakt, twee drachma's;
Delfstoffelyke Ethiops, een half drachma;
Beste Suiker, een scrupel.

Meng het ter dege tsaamen.

3.

Neem van
Uitgezochte Rhabarber, drie drachma's;

(o) *Tanacetii flores.* (p) *Santonicum.*

ALLE deeze Saamenmengfels zyn wel uitgedacht tot de oogmerken, in den tytel uitgedrukt. Het eerst wordt in de Gasthuizen, in giften van een half drachma tweemaal daags ingegeven; welke hoeveelheid omtrent vier en een half grein van het zout van Staal bevat. Het tweede wordt in drie of vier giften verdeeld, waar van 'er een elken morgen wordt ingenomen, en den volgende dag een buikzuiverend middel. Het derde, dat een snel buikzuiverend middel is, wordt in de hoeveelheid van een half drachma gebruikt, na dat de anderen voorafgegaan zyn; of het wordt, zonder derzelver bystand, eens of tweemaal ter weeke genomen.

